

CONTRIBUȚII LA ISTORIA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN JUDEȚUL SUCEAVA (1775—1968)

ION DÎRDALĂ, EUGEN PLEȘCA ȘI CONSTANTIN CHINDEA

De un sfert de veac România a pornit pe calea marilor transformări socialiste. S-au pus baze noi vieții economice, sociale și politice care au asigurat dezvoltarea largă a tuturor sectoarelor de activitate. Prin talent și putere de muncă, forțele creatoare ale întregii națiuni au schimbat din temelie înfățișarea României. S-au obținut progrese uimitoare pe tărîmul științei, al artei și culturii socialiste. Progrese considerabile s-au realizat și în domeniul învățămîntului. Prin succesele obținute, România socialistă se înscrie printre țările cu învățămîntul cel mai dezvoltat. Indicele de școlarizare din țara noastră a devenit aproape egal cu cel înregistrat în Japonia, S.U.A. și Canada, superior celui din țările vest-europene¹. În același pas cu timpul s-a dezvoltat învățămîntul și în județul Suceava.

Învățămîntul românesc are o îndelungată și valoroasă tradiție.

Primele școli „de obște” în ținuturile din nord-estul țării au luat ființă pe la jumătatea secolului al XVIII-lea la Suceava, Rădăuți, Siret, Putna și Cîmpulung. După căderea ținutului sub stăpînire austriacă, în anul 1775, sub influența iluminismului² au luat ființă școli populare utracviste, adică cu predarea în limbile germană și română.

La Suceava s-a înființat și o școală principală în limba germană pentru pregătirea viitorilor învățători³.

Un progres evident s-a înregistrat după revoluția din 1848 și în special după 1860, cînd în monarhia austriacă s-a instaurat un regim ceva mai liberal⁴. În urma insistențelor boierilor cărturari din familia Hurmuzaki, s-a înființat

¹ Vezi Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Conferința națională a cadrelor didactice*, București, 1969, p. 10.

² Lucia Protopopescu, *Contribuții la istoria învățămîntului din Transilvania 1774—1805*, București, 1966, cap. „Legiuiri școlare între 1774—1805”, p. 22—24.

³ Emil Boca, *Bukowiner Landeslehrerverein (Societatea învățătorilor din Bucovina)*, în *30 de ani de organizație românească a învățătorilor din Bucovina*, 1935, p. 8.

⁴ Constantin Morariu, *Istoricul școlii reale greco-orientale*, 1889, p. 5.

în anul 1860 liceul din Suceava, în limba germană, completat în 1881 cu un ciclu inferior, în paralel, în limba română. În 1884 s-a pus la cale și zidirea actualului local ⁵.

Un moment de seamă în viața școlii sucevene l-a constituit legea învățămîntului din 1869, perioadă cînd știința și tehnica erau în plin progres. Prin această lege, școlile au fost scoase de sub tutela bisericii și trecute în grija Ministerului Învățămîntului. Învățămîntul elementar a devenit obligatoriu ⁶.

Școlile populare utracviste se înmulțesc considerabil. Numărul lor a crescut, de la aproximativ 40, în anul 1870, la 243 în 1913, fără județul Baia, care aparținea României. Ne referim numai la districtele Cîmpulung (cu Vatra Dornei, Gura Humorului), Siret, Rădăuți și Suceava ⁷. Din situația statistică de la 31 decembrie 1908 publicată în anuarul oficial al Consiliului școlar ⁸, rezultă că cifra elevilor se ridicase pînă la 54 128, la o populație totală de aproximativ 400 000 de locuitori.

A crescut și numărul învățătorilor ⁹. Pe lîngă școlile de stat ar mai trebui adăugate și cele particulare, destul de numeroase. Progrese a înregistrat și învățămîntul liceal. În anul 1870, guvernul român a înființat liceul din Fălticeni. La 15 august 1871 apare uricul imperial austriac de înființare a gimnaziului din Rădăuți, intrat în funcțiune în toamna anului 1872 și transformat în liceu în 1880 ¹⁰. În primul deceniu al secolului al XX-lea ia ființă liceul de fete din Suceava (1904), în 1905 se pun bazele liceului de fete din Rădăuți ¹¹ și în 1907, ale liceului din Cîmpulung.

În ultimul pătrar al veacului al XIX-lea, nevoia de specialiști se impune în toate domeniile vieții economice. Apar primele școli profesionale și de meserii, în care se pregătesc constructori de clădiri, de drumuri și poduri, tîmplari de mobilă fină, sculptori, pietrari, strungari. Primele cursuri profesionale de calificare s-au creat la Suceava în anul 1881. Cu timpul, cursurile se transformă în școli de meserii. În anul 1887, Fondul bisericesc, principalul proprietar al pădurilor ținutului, a deschis un curs de calificare a pădurarilor la Frătăuții Noi. Unsprezece ani mai tîrziu, în 1898, cursul se transformă în școală de brigadierii silvici, mutată după Unire la Rădăuți ¹². A urmat în 1895 școala de meserii din Cîmpulung.

⁵ Constantin Morariu, *Părți din istoria românilor bucovineni*, p. 120—125. Vezi și Eusebiu Popovici, *Din istoricul liceului greco-oriental din Suceava*, în *Jahresbericht des griechisch-orientalischen Obergymnasiums in Suczawa*, 1911—1912, p. 3—38.

⁶ Constantin Morariu, *op. cit.*, p. 106—109.

⁷ *Anuarul statistic al învățămîntului din 1913*.

⁸ *30 de ani de organizație românească a învățătorilor din Bucovina*, p. 40.

⁹ Gh. Tofan, *Școala primară în Bucovina*, Vălenii de Munte, 1909, p. 10—14.

¹⁰ *Istoria Liceului german de stat de la înființarea lui pînă la alipirea Bucovinei la România*, în *Anuarul Liceului de stat „Eudoxiu Hurmuzaki” din Rădăuți pe anul școlar 1921—1922*, Rădăuți, 1923.

¹¹ Ion Puiul, *Istoricul Liceului de fete al statului din Rădăuți*, în *Anuarul Liceului pe anii 1919—1923*.

¹² Arhiva I.C.E.F. (Institut. de Cercet. al Economiei Forestiere) manuscris, inventar M/52; ing. S. Gîrbu, *Monografia Fondului bisericesc ortodox român din Bucovina*, partea I, 1934. p. 237—241.

Pentru perfecționarea pedagogică a învățătorilor și profesorilor s-au editat cărți metodice. Din 1864 au început conferințele anuale învățătoresți, în scopul extinderii schimbului de experiență¹³, iar în 1872 a luat ființă Societatea învățătorilor, cu filiale la Suceava, Rădăuți, Gura Humorului și Cîmpulung. În centrul preocupărilor societății se afla studiul pedagogiei teoretice și practice, perfecționarea profesională, experimentarea și răspîndirea principiilor raționale de educație și învățămînt¹⁴.

Învățătorii și profesorii devotați profesiunii își făceau un titlu de noblete din apostolatul lor.

Scuturarea jugului străin în anul 1918 a determinat un puternic avînt, dar la înfăptuirea adevăratelor idealuri urmărite de instrucție și educație nu s-a putut trece decît după dezrobirea socială începută la 23 august 1944 și reformarea învățămîntului din anul 1948.

Revoluția socialistă reprezintă un moment de importanță istorică în dezvoltarea învățămîntului. Profundele transformări din viața social-economică s-au reflectat și în viața spirituală, în învățămînt și cultură. La baza transformării socialiste a învățămîntului a stat reforma din anul 1948. Prin această lege, școala a primit o structură unitară și un caracter laic, fiind la îndemîna tuturor copiilor și tinerilor de la orașe și sate, indiferent de sex, religie sau naționalitate. Învățămîntul a fost fundamentat pe concepția științifică materialist-dialectică despre natură și societate. Educația a fost orientată spre marile țeluri ale construcției socialiste.

În urma Hotărîrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri din iulie 1956, durata școlii de cultură generală a fost prelungită de la 10 la 11 ani, iar pe baza unui decret al Consiliului de Stat din 1961 s-a trecut la introducerea învățămîntului general obligatoriu de 8 ani, durata școlii de cultură generală extinzîndu-se de la 11 la 12 ani.

S-a dezvoltat rețeaua învățămîntului liceal, profesional și tehnic, fapt care a permis ca în anul școlar 1967—1968 să fie cuprinși în aceste școli circa 62 la sută din absolvenții școlii generale, față de 51,5 la sută în anul 1963—1964¹⁵. Din anul școlar 1966—1967 au început să funcționeze și licee de specialitate.

Neîntrerupt s-au adus îmbunătățiri conținutului învățămîntului.

În prezent, sarcinile sporite ale desfășurării construcției socialiste au determinat noi corective și perfecționări. Aplicînd sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, Plenara Comitetului Central din 22—25 aprilie 1968 și Legea învățămîntului, concretizare juridică a directivelor, au asigurat lărgirea accesului întregii populații la un învățămînt mai înalt; diversificarea învățămîntului, corelarea mai strînsă dintre școlile

¹³ Arh. paroh. Cîmpulung-Est, Prot. poruncilor, tom. IV, doc. 178 din 1864, p. 135—136.

¹⁴ 30 de ani de organizație românească..., p. 12.

¹⁵ Directivele Comitetului Central al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în Republica Socialistă România, București 1968, p. 12.

de diferite grade; organizarea modernă și mai economică a sistemului școlar și perfecționarea formelor și metodelor de educație¹⁶

Lăsînd la o parte unele experimente mai puțin reușite, în cei 25 de ani de putere populară învățămîntul a dus la fructuoase rezultate. La Conferința națională a cadrelor didactice din 5—7 februarie 1969, se sublinia că „eforturile depuse de partid și guvern pentru dezvoltarea rețelei învățămîntului și perfecționarea instrucției publice au dat roade deosebit de valoroase. Școala noastră de toate gradele — afirma tov. Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului — a pregătit în anii socialismului un puternic detașament de cadre de specialități de toate profesiile, de ingineri și tehnicieni, de muncitori calificați care au adus o contribuție de preț la soluționarea complexelor probleme ale construcției socialiste, la înflorirea continuă a economiei și culturii patriei”¹⁷.

În ritmul general al dezvoltării învățămîntului s-a integrat și școala suceveană. Cei 25 de ani de viață socialistă au înscris progrese uimitoare în acest ținut. De la un an la altul, volumul învățămîntului de toate gradele a crescut considerabil. Democratizarea învățămîntului, dreptul egal la învățatură pentru naționalitatea ucraineană ca și pentru alte naționalități, asigurarea condițiilor materiale au deschis larg porțile școlii pentru copii și tineret. A crescut numărul școlilor de toate gradele, a luat ființă învățămîntul superior, a crescut numărul elevilor, al cadrelor didactice. S-au înființat laboratoare înzestrate cu utilaj modern, s-au perfecționat metodele de instrucție și educație.

În anul școlar 1967—1968 au fost cuprinși în grădinițe, în școlile de toate gradele, inclusiv institutul pedagogic, 120 392 de copii, elevi și studenți. Numărul instituțiilor de învățămînt s-a ridicat la 738, în care predau 5 263 de cadre didactice¹⁸. O comparație cu situația din 1938 ne dă imaginea marilor progrese înfăptuite în anii socialismului. Dacă de la primele începuturi pînă în 1938 numărul școlilor ajunsese aproximativ la 350¹⁹, cifra de 738 din anul 1968 ne dovedește nu numai că în cei 25 ani de socialism numărul lor s-a dublat, dar și faptul că în acest scurt interval au luat ființă mai multe școli decît în 200 de ani cîți au trecut de la înființarea primelor școli pe teritoriul județului.

Progresele s-au afirmat la toate nivelele de învățămînt.

În anul școlar 1967—1968, de care ne folosim în continuare ca limită superioară a intervalului cercetat, au funcționat 206 grădinițe, în care 323 de educatoare făceau educația a 7 705 copii²⁰.

¹⁶ *Raportul academicianului Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, la Conferința națională a cadrelor didactice*, în *Revista de pedagogie*, 2, 1969, p. 23. Vezi și *Legea privind învățămîntul în Republica Socialistă România*, București, 1968.

¹⁷ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Conferința națională a cadrelor didactice*, 7 februarie 1969, București, 1969, p. 10—11.

¹⁸ *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România 1968*, p. 539—574.

¹⁹ *Republica Populară Română. Regiunea Suceava*, București, 1960, p. 806. Se dă cifra totală de 702 școli. Dar, cum în 1960 regiunea Suceava cuprindea și actualul județ Botoșani, am considerat numărul școlilor pentru județul Suceava de aproximativ jumătate (350).

²⁰ *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România. 1968*, p. 542—543.

Școala generală obligatorie, după eliberarea țării, a devenit principalul factor de educație comunistă a tineretului, de ridicare a nivelului de cultură și conștiință al întregului popor. Prin condițiile favorabile create, școala generală a căpătat cea mai mare extindere. Generalizarea învățământului de 8 ani a devenit o realitate socială. Prin faptul că județul Suceava s-a aflat sub dominație străină pînă în 1918, vom prezenta evoluția școlii generale în comparație cu nivelul de dezvoltare a școlii elementare și sub regimul austriac. În anul școlar 1967–1968 au funcționat 486 de școli generale²¹. Dacă în primele decenii ale secolului al XX-lea au existat, sub regimul austriac, 226 de școli²², înseamnă că în condițiile unității statale și ale socialismului numărul lor s-a dublat. S-a dublat aproape și numărul elevilor. Dacă în anul 1908 învățau în aceste școli 54 128 de elevi²³, pînă în anul 1968 numărul lor a crescut la 96 758²⁴, deși populația județului a crescut cu mai puțin de 50%, adică de la aproximativ 400 000 de locuitori în 1918 la 581 774 în 1968²⁵. Cît privește efectivul corpului didactic, a crescut de peste 3 ori. De la 1 344²⁶ în anul 1907 la 4 248 în anul școlar 1967–1968. Au sporit și posibilitățile de instrucție și educație a cadrelor didactice. Dacă în 1907 unui învățător îi reveneau peste 40 de elevi, în anul 1967–1968 i-au revenit, în medie, 23 de elevi.

Trecerea învățământului general de la 8 la 10 ani deschide noi perspective școlii și culturii poporului. Începînd cu anul școlar 1969–1970, în județul Suceava, 28 de școli funcționează cu clasa a IX-a, urmînd ca pînă în 1973 durata de școlarizare de 10 ani să fie generalizată. Prelungirea duratei se realizează prin coborîrea limitei inferioare a vîrstei de școală, de la 7 la 6 ani, reluîndu-se prin aceasta o veche tradiție a școlii sucevene. Aplicînd Directivele Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea învățământului, aprobate de Plenara din 22–25 aprilie 1968, și în județul Suceava s-a introdus experimental învățământul la vîrsta de 6 ani, în 18 școli, cu un număr de 540 elevi, ajungîndu-se ca în anul școlar 1969–1970 numărul să crească la 59 de școli, cu 1 600 de elevi²⁷.

Un rol important în ansamblul învățământului îl au liceele de cultură generală. Noul puls al vieții socialiste a pătruns și în acest domeniu în perioada care s-a scurs după anul 1944. Numărul liceelor de cultură generală a crescut neînterupt. De la 6, cîte erau sub regimul austriac, sau 8 în anul 1938, cifra lor s-a ridicat la 21 în anul școlar 1967–1968²⁸, adică de aproape 4 ori mai multe față de 1918 și de 2 ori și jumătate față de 1938. În anul școlar 1967–

²¹ *Anuarul statistic... 1968*, p. 544–545.

²² N. Simionovici, *Organizațiile românești ale învățătorilor din Bucovina*, în *30 de ani de organizație românească...*, p. 40.

²³ *Ibidem*, p. 40.

²⁴ *Anuarul statistic ... 1968*, p. 544–545.

²⁵ *Județele României Socialiste*, București, 1969, p. 460.

²⁶ G. h. Tofan, *Școala primară în Bucovina*, p. 10–14.

²⁷ Arh. Inspectoratului școlar județean Suceava, *Caietul statistic pe 1967–1968*, neinventariat.

²⁸ *Anuarul statistic ... 1968*, p. 544–545.

1968, au urmat cursurile liceale 8 374 de elevi²⁹, aproape tot atîția cîți au trecut prin băncile cursului superior al Liceului „Ștefan cel Mare” din Suceava de la înființarea lui, din 1860, pînă în anul 1918, perioadă de aproape 60 de ani. Ne mai putem servi și de un alt exemplu. Dacă în anul 1937—1938 au urmat cursul superior (4 clase) la Liceul „Dragoș Vodă” din Cîmpulung 100 de elevi³⁰, în anul școlar 1967—1968 cifra lor s-a ridicat la 536³¹, ceea ce înseamnă de 5,4 ori mai mult, lăsînd la o parte faptul că în 1938 în raza fostului județ Cîmpulung existau numai 2 licee, în timp ce în anul 1969 mai sînt încă 5, dintre care unul de specialitate (fără Liceul militar, care recrutează elevi din toată țara).

O grijă deosebită a fost acordată extinderii rețelei învățămîntului liceal și în mediu rural, în centre muncitorești și în cele cu o populație școlară numeroasă. Mergînd pe acest principiu, s-au înființat licee la: Vama, Moldovița, Stulpicani, Dumbrăveni, Boroaia, Drăgușeni, Dolhasca, Liteni și Vicovul de Sus.

Nu s-a trecut cu vederea nici nevoia de instruire a oamenilor ocupați în producție. Pe lîngă fiecare liceu funcționează o secție serală și una fără frecvență.

Numărul cadrelor didactice a crescut în raport cu dezvoltarea învățămîntului. Astfel, în anul 1967/1968 au funcționat 350 de profesori³², față de aproximativ 104 în anul 1938³³, adică de 3,4 ori mai mulți.

Pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, începînd din anul școlar 1966/1967 au început să funcționeze liceele de specialitate. Ele asigură elevilor o largă pregătire de cultură generală și temeinice cunoștințe teoretice și practice într-o anumită specialitate. În județul Suceava au luat ființă 5 asemenea licee, unul cu profil industrial, în specialitatea silvicultură și industrializarea lemnului, la Cîmpulung, două agricole, la Fălticeni și Rădăuți, unul economic și unul pedagogic la Suceava. Toate funcționează astăzi cu 2 335 de elevi și 121 de cadre didactice³⁴.

Pentru copiii și tineretul aparținînd naționalităților conlocuitoare s-au deschis școli în limba maternă. În anul școlar 1968—1969 în județul Suceava funcționează 20 de școli și secții în limba ucraineană, cu 1 925 de elevi, 3 în limba polonă, cu 137 de elevi, și o secție în limba rusă, cu 90 de elevi³⁵. Învățămîntul profesional și tehnic stă la baza pregătirii cadrelor de muncitori

²⁹ *Anuarul statistic ...*, 1968, p. 544—545.

³⁰ *Anuarul Liceului „Dragoș Vodă” din Cîmpulung Moldovenesc pe anul școlar 1937—1938*, p. 123.

³¹ Arh. Liceului „Dragoș Vodă” din Cîmpulung Moldovenesc, *Caietul statistic privind școlile medii pe anul 1967—1968*, neinventariat.

³² *Anuarul statistic ...* 1968, p. 544—545.

³³ *Anuarul Liceului „Dragoș Vodă” din Cîmpulung Moldovenesc pe anul școlar 1937—1938*, p. 107—112. La acest liceu au funcționat la cursul superior 13 profesori; dacă în județ funcționau 8 licee, înseamnă că cifra totală a profesorilor a fost, în acest an școlar, de aproximativ 104.

³⁴ *Anuarul statistic...* 1968, p. 551.

³⁵ Arh. Inspectoratului școlar județean Suceava, *Caietul statistic pentru școli generale pe 1968—1969*, neinventariat.

calificați și tehnicieni pentru toate ramurile economiei naționale. „Nu se poate concepe o eficiență superioară a producției, în înțelesul complex al acestei noțiuni, fără a acorda cea mai mare grijă instruirii noilor detașamente de muncitori, maiștri și tehnicieni, îmbogățirii permanente a cunoștințelor tehnico-profesionale ale acestora” se arată în Directivele C.C. al P.C.R., cu privire la dezvoltarea învățământului. Această formă de pregătire izvorită din progresul științei și tehnicii a constituit o preocupare continuă a partidului și statului. Prin funcția sa socială de instruire a cadrelor didactice necesare producției, învățământul profesional și tehnic contribuie la dezvoltarea forțelor de producție și la înfăptuirea mărețelor obiective ale construcției socialiste. Astfel se explică de ce acest învățământ a cunoscut în țara noastră o neîntreruptă dezvoltare și perfecționare. În județul Suceava, numărul școlilor tehnice și profesionale a crescut la 19 în anul școlar 1967/1968, din care 9 profesionale și 10 tehnice și de maiștri. În anul 1967/1968 au fost cuprinși în școlile profesionale 3 727 de elevi³⁶, iar în cele pregătitoare de personal tehnic și de maiștri 715 elevi³⁷.

În aceste școli se pregătesc muncitori calificați, maiștri și tehnicieni în domeniul industrializării lemnului, în construcții, minerit și tehnică minieră, mecanizarea agriculturii, electrotehnică etc. Majoritatea meseriilor sînt legate de principalele ramuri ale economiei naționale. Numărul cadrelor didactice din această rețea a crescut la 216, fără inginerii și tehnicienii din producție³⁸.

Progrese remarcabile a înregistrat județul Suceava și în domeniul învățământului superior. Orașul Cîmpulung Moldovenesc a devenit sediul unui Institut de silvicultură în urma reformei învățământului din 1948, înscriindu-se printre cele 9 centre nou înființate în principalele orașe industriale din țară: Arad, Brad, Brașov, Constanța, Craiova, Galați, Petroșani, Tîrgu-Mureș. Institutul de silvicultură nou creat și-a început activitatea cu 2 facultăți. În primul an a funcționat cu 183 de studenți. Numărul lor a crescut în anul școlar 1950/1951 la 268 numai într-o singură facultate³⁹. Dar, din interese majore, institutul a fost mutat în toamna anului 1951 la Brașov.

Generalizarea învățământului de 8 ani și trecerea la școala generală obligatorie de 10 ani necesită un număr tot mai mare de cadre didactice cu studii superioare. Extinderea învățământului general a determinat înființarea unui Institut pedagogic de 3 ani în orașul Suceava. Deschis în toamna anului 1963, institutul a funcționat în primul an de studii cu două facultăți. Numărul studenților a crescut de la 127 în anul școlar 1963/1964 la 778 în anul școlar 1967/1968⁴⁰.

Existența activă a Institutului pedagogic, cu posibilități de transformare într-un institut cu durată completă de studii, întregeste în mod fericit rețeaua învățământului sucevean, mărturie de netăgăduit a unei înalte viziuni în politica partidului și statului pe calea instrucției și educației.

³⁶ *Anuarul statistic ... 1968*, p. 550.

³⁷ *Ibidem*, p. 560—561.

³⁸ *Ibidem*, p. 550 și 560—561.

³⁹ *Ibidem*, p. 570—571.

⁴⁰ *Ibidem*.

Mari progrese s-au realizat în direcția dezvoltării bazei materiale a învățămîntului. Numai în ultimii 10 ani, perioada 1958—1968, s-au construit 160 de școli generale ⁴¹. Așa cum rezultă din anuarul statistic al învățămîntului din Bucovina, în anul 1913 erau 243 de școli. Dacă în cei 10 ani s-au construit 160 de școli generale, înseamnă că în această perioadă numărul școlilor construite a fost egal cu 66% din tot ce se clădise de la primele începuturi ale învățămîntului pînă în 1913, adică în aproximativ 150 de ani. La construcțiile de școli generale se mai adaugă 5 clădiri pentru licee, adică aproape tot atîtea cîte s-au construit din 1860 pînă în 1918, timp de aproape 60 de ani, plus Institutul pedagogic de 3 ani din Suceava. Prin Directivele Congresului al IX-lea s-a trasat sarcina ca, în perioada 1966—1970, să se investească pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului, pe întreagă țară, circa 3,5 miliarde lei, din care circa 40% pentru învățămîntul superior, 31% pentru învățămîntul profesional și mediu de specialitate și 29% pentru învățămîntul de cultură generală ⁴².

În cadrul acestei sarcini, numai în anul 1968 județul Suceava a dispus de un fond de investiții pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului, pentru școlile finanțate direct de Inspectoratul școlar, de 6 388 486 de lei. Din această sumă, 2 163 939 de lei au fost investiți în construcții de școli, 1 328 985 de lei în mobilier și 1 510 580 de lei pentru înzestrarea laboratoarelor și modernizarea învățămîntului ⁴³. Pentru construcția clădirii Institutului pedagogic din Suceava și a căminului de studenți au fost alocate fonduri în valoare de 14 060 000 de lei ⁴⁴.

La Cîmpulung se construiește în prezent un Grup școlar profesional și tehnic în valoare de 7 385 000 de lei, care va intra în funcțiune în cursul anului 1970 ⁴⁵.

Și numărul internatelor-cantină a crescut considerabil. În anul 1967—1968 au funcționat 26 de internate ⁴⁶, cu 3 151 de elevi cazați. Nu dispunem de o statistică exactă a internatelor-cantină și a elevilor interni în anul 1938. Dar un exemplu ne poate edifica. La Cîmpulung exista în 1938 un singur internat, la Liceul „Dragoș Vodă”, cu 78 de elevi ⁴⁷. În 1968 au funcționat în acest oraș 4 internate-cantină, cu 707 elevi ⁴⁸, ceea ce înseamnă că numărul internatelor a crescut de 4 ori, iar al internilor de aproape 10 ori față de 1938.

Profunde schimbări în structura și conținutul învățămîntului, legate de

⁴¹ Arh. Inspectoratului școlar județean Suceava, *Evidența construcțiilor de școli*, nenumărată.

⁴² Vezi *Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.*, 1965, p. 39.

⁴³ Arh. Inspectoratului școlar județean Suceava, dos. *Investiții*, 1968, neinventariat.

⁴⁴ Arh. Institutului pedagogic din Suceava, dos. *Investiții*, 1968—1970, neinventariat.

⁴⁵ Arh. Grupului școlar silvic din Cîmpulung Moldovenesc, dos. *Investiții*, 1968—1970, neinventariat.

⁴⁶ Arh. Inspectoratului școlar județean Suceava, *Caietul statistic pe anul școlar 1967—1968*, neinventariat.

⁴⁷ *Anuarul Liceului „Dragoș Vodă” pe anul 1937—1938*, p. 116—117.

⁴⁸ Vezi caietele statistice pe anul școlar 1967—1968 ale Liceului „Dragoș Vodă”, Liceului industrial, Școlii de construcții și Grupului școlar silvic.

realizările imense ale științei și tehnicii, necesitatea sporirii randamentului instrucției școlare prin mărirea posibilităților de însușire ale elevilor au dus la o intensă cercetare pedagogică și la o continuă perfecționare a cadrelor didactice.

Dacă în trecut, într-un ritm încetinit de dezvoltare a învățământului, elaborarea principiilor și metodelor de instrucție și educație n-a depășit sfera specialiștilor, astăzi cercetarea pedagogică a devenit o preocupare a cadrelor didactice de la catedră.

Rezolvarea problemelor complexe ale învățământului contemporan a atras un număr tot mai mare de învățători și profesori din județul Suceava în domeniul acesta, mereu inedit, al experimentului și investigației pedagogice. Rezultatele multor experiențe pozitive au fost împărtășite în cadrul formelor generale de orientare și perfecționare metodică, în sesiunile de „lecturi pedagogice” sau prin lucrările științifice-metodice prezentate la examenele pentru obținerea gradelor II și I. Unele dintre ele au obținut și consacrarea pe planul general al învățământului, prin publicarea lor în presa de specialitate. S-au mai publicat sugestii și opinii cu privire la perfecționarea unor programe și manuale; s-au adus contribuții în domeniul istoriei pedagogiei și a gândirii pedagogice românești.

Progrese însemnate s-au înregistrat și în direcția specializării științifice. Un număr mare de cadre didactice își aprofundează cunoștințele prin cercetări personale în domeniul specialității. Unii și-au finalizat rezultatele în diverse publicații. Alții au rămas anonimi; dar sub învelișul anonimatului se ascund multe contribuții de valoare pentru dezvoltarea științei românești.

Interesați de propria lor pregătire științifică și pedagogică, 310 educatoare, învățători și profesori au obținut gradul II, iar 125 gradul I ⁴⁹.

Casa corpului didactic, inaugurată la 25 ianuarie 1970, va crea noi și inedite căi și metode de modernizare a predării, de extindere a cercetării științifice în domeniul specialității și al pedagogiei.

⁴⁹ Inspectoratul școlar județean Suceava, *Registrul de evidență a personalului didactic, neinventariat*.